

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО
ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
Спеціальність «014 Середня освіта (Мова і література (англійська))»

ОС — магістр

Виконавець: Зеленко К.В.

студентка 2-го курсу,

групи СО МЛ(А)-2 (М)

(підпис)

Науковий керівник:

к. пед. наук, доц. Гарапко В.І.

(підпис)

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедрою:

д. пед. наук, доц. Теличко Н.В.

(підпис)

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	9
1.1. Ступінь наукової розробленості досліджуваної проблеми.	9
1.2. Змістова характеристика основних понять дослідження...	31
Висновки до першого розділу.....	55
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	57
2.1. Особливості підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.....	57
2.2. Проблема удосконалення підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.....	64
Висновки до другого розділу.....	72
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	75
3.1. Аналіз стану підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі	
3.2. Особливість готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.....	84
Висновки до третього розділу.....	92
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98
ДОДАТКИ.....	108

ВСТУП

Актуальність дослідження обумовлена, передусім, процесами, що відбуваються в науці, освіті та культурі сучасного суспільства і вимагають підготовки спеціалістів якісно нового рівня, компетентних у своїй професійній діяльності з усвідомленням власної особистої та суспільної значущості. На законодавчому рівні нові підходи до якісної підготовки майбутніх учителів знайшли відображення в законах України «Про загальну середню освіту» (1999), «Про вищу освіту» (2014), Державній програмі «Вчитель» (2002), Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти в Україні та її інтеграції в європейський освітній простір (2004), Національній стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 року (2013), Державному стандарті початкової загальної освіти (2011). Успішний умотивований учитель, який має власну відповідальну позицію у професійній діяльності, є наскрізною ідеєю концепції Нової української школи (2016). У цих та інших нормативно-правових актах наголошується на необхідності підготовки вчителя як високопрофесійного фахівця, зорієнтованого на розвиток особистості дитини, спроможного захистити її інтереси, розвивати її індивідуальність, ефективно працювати на творчих та інноваційних засадах, виховувати у дітей позитивно-активне ставлення до життя.

Оскільки XXI століття є часом освітніх реформ, спрямованих на приведення системи освіти у відповідність до вимог соціуму, то відповідно змінюються і стратегічні цілі в освіті, про що свідчить аналіз урядових документів про освіту (законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національної доктрини розвитку освіти). Тому сучасний етап реформування української освіти вимагає від вищих педагогічних навчальних закладів створення та використання принципово нових ефективних систем навчання. Підготовка педагогів нового покоління вищими навчальними закладами є фундаментальною передумовою позитивної реалізації завдань, що постали сьогодні в освіті України.

У сучасних наукових дослідженнях науковцями все більше уваги приділяється проблемі впровадження нових технологій навчання, які вимагають якісно нової підготовки майбутніх спеціалістів. Уміння майбутніх учителів творчо та критично усвідомлювати нові методи та технології, що пропонуються для реалізації в школі, їхня компетентність у виявленні найбільш перспективних із них, власна авторська позиція визначають підходи до формування сучасного освітнього простору. До однієї з продуктивних та оптимальних технологій створення творчого освітнього середовища в початковій школі дослідниками віднесено організацію проектної діяльності. Проектна діяльність є технологією, що йде від дитячих потреб та інтересів, стимулює самостійність. У педагогічному процесі необхідно забезпечити єдність інтелектуального, емоційного і морального розвитку, що робить учня суб'єктом педагогічної взаємодії. У зв'язку з реформуванням національної шкільної освіти на сучасному етапі почалося відродження й упровадження методу проектів в українській педагогіці. Різні аспекти підготовки майбутніх учителів відображено у працях вітчизняних учених. Це, зокрема, організація й удосконалення навчального процесу у вищій школі (Є. Барбіна, В. Беспалько, І. Богданова, О. Глузман, В. Гриньова, В. Євдокимов, М. Ігнатенко, Е. Карпова, Н. Кічук, Л. Кондрашова, Н. Кузьміна, З. Курлянд, А. Ліненко, С. Мельничук, М. Михайліченко, О. Мороз, С. Мартиненко, М. Нікандров, О. Падалка, Л. Петухова, О. Пехота, Н. Побірченко, В. Семиченко, В. Сластьонін, Г. Троцько, Л. Хомич, О. Цокур). Вагомими у дослідженні теоретико-методологічних і технологічних основ професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів є результати наукових пошуків Ш. Амонашвілі, Н. Бібік, В. Давидова, Д. Ельконіна, Л. Занкова, В. Ковальова, О. Савченко, В. Ставицького, В. Сухомлинського, Л. Хомич та ін. Ряд науковців досліджують соціально-педагогічну підготовку майбутнього вчителя початкових класів (О. Біда, Н. Кічук, С. Литвиненко). Проблема організації навчальної проектної діяльності в початковій школі

висвітлюється в роботах Т. Башинської, Л. Коваль, О. Онопрієнко, В. Тименко та ін.

Теоретичне обґрунтування проектної діяльності здійснили відомі науковці О. Коберник, В. Зверева, В. Лазарєв, А. Мойсєєв, М. Поташник, Є. Полат, Г. Селевко, С. Сисоєва та ін. Метод проектів перебуває в центрі наукових інтересів багатьох дослідників, зокрема, розкрито в роботах Ю. Безвіна, О. Ніколаєвої, Г. Подосиннікової, І. Шишової. Використання проектної методики в середній школі досліджується в наукових розвідках Р. Борисової та І. Сокол. Так, у працях І. Шишової визначено потенціал проектної роботи у навчанні іноземної мови обдарованих дітей. Дослідження Г. Подосиннікової та Ю. Безвіна має на меті висвітлення можливостей проектних технологій для формування професійно-педагогічної компетенції у студентів вищих мовних навчальних закладів.

Першооснови використання методу проектів розглядалися в роботах американських учених: Д. Дьюї, У. Кілпатрика, Е. Коллінгз. Дослідження цих учених розкривають загальні питання організації навчання, а також питання методики навчання іноземної мови з використанням проектної діяльності.

Результати наукових досліджень О. Коломінова, В. Базуріної, Ю. Жилияєвої свідчать, що рівень професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови не завжди відповідає вимогам сучасності, тому значна частина молодих фахівців відчувають професійні труднощі у педагогічній діяльності. Результати дослідження ступеня наукової розробки проблеми підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі засвідчують її актуальність, оскільки на сьогодні бракує шляхів її комплексного розв'язання, на що вказують досі нерозв'язані суперечності між:

- потребою початкової школи у фахівцях, здатних реалізовувати проектну діяльність при вивченні іноземної мови, та невідповідністю більшості вчителів до практичного розв'язання цієї проблеми;
- потребою підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі та відсутністю відповідного дидактико-

методичного інструментарію для забезпечення такої підготовки; – необхідністю теоретичного обґрунтування та методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі і недостатньою розробленістю цього питання в педагогічній науці.

Усвідомлення соціокультурної й педагогічної значущості проблеми підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі, її недостатнє теоретичне дослідження та наявні суперечності зумовили вибір теми дослідження – «Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі».

Мета дослідження – на основі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми та освітньої практики обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Відповідно до мети і теми було поставлено **завдання дослідження**:

1. На основі аналізу ступеня розробленості досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та освітньо-виховній практиці визначити сутність понять: «підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі», «готовність майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у початковій школі».

2. Визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні готовності майбутніх учителів іноземної мови до організації проектної діяльності в початковій школі.

3. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі.

Методи дослідження. Для розв'язання означених завдань використано комплекс взаємопов'язаних методів: теоретичні – вивчення філософської, психологічної та педагогічної літератури, вітчизняного та зарубіжного досвіду з досліджуваної проблеми; аналіз, синтез, узагальнення й систематизація теоретичного матеріалу, моделювання, порівняння, прогнозування для визначення стану розробленості проблеми в науковій літературі, уточнення ключових понять, формулювання гіпотези, мети й завдань дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що: уперше теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі (удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів іноземної мови з метою формування у них знань про проектну діяльність у початковій школі; активізація мотивації майбутніх учителів іноземної мови до здійснення проектної діяльності; оволодіння майбутніми вчителями досвідом здійснення проектної діяльності в початковій школі); визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний), показники та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі (низький, середній, високий); уточнено сутність понять: «проект», «метод проектів», «проектна діяльність»; подальшого розвитку набули форми, методи й технології професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні у процес професійної підготовки у вищих навчальних закладах методики діагностування рівнів готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у початковій школі; використанні дидактичних проектних матеріалів у викладанні курсів «Практика усного та писемного мовлення» і «Країнознавство».

Основні матеріали та результати дослідження можуть бути використані у навчально-виховному процесі вищих педагогічних навчальних закладів при викладанні циклу професійно-педагогічних дисциплін, зокрема «Методика

викладання іноземних мов», «Основи педагогічної майстерності», «Країнознавство», «Практика усного та писемного мовлення»; у системі післядипломної педагогічної освіти; викладачами вищих навчальних закладів при укладанні навчальних програм, завдань для самостійної роботи і написанні посібників.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження апробовані на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема: всеукраїнській науково-практичній конференції МДУ (м.Мукачєво, 2019)

Основні положення та результати дослідження викладено у Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, висновків, списку використаних джерел (88 найменувань, із яких 18 – іноземними мовами), 2 додатків на 4 сторінках. Загальний обсяг роботи – 121 сторінка (основний текст – 98 сторінок).

ВИСНОВКИ

У дослідженні викладено результати теоретичного узагальнення і практичного розв'язання завдання підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності, що дозволило обґрунтувати модель забезпечення цього процесу, визначити та експериментально перевірити педагогічні умови завдання підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі. Результати проведеного теоретичного пошуку та дослідно-експериментальної роботи підтвердили гіпотезу і дали можливість сформулювати висновки.

Аналіз ступеня розробленості досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній літературі та освітньо-виховній практиці дозволив визначити сутність понять «підготовка майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у початковій школі». Його характеризуємо як складний педагогічний процес усвідомленої, цілепокладальної, саморегульованої діяльності учителя іноземної мови, спрямований на ефективне розв'язання професійно-педагогічних завдань шляхом удосконалення навчально-виховного процесу,

використання нових ідей та проектної технології у початковій школі. А «готовність майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності у початковій школі» розглядаємо як складне інтегративне поняття, яке вказує на особистісну характеристику фахового рівня майбутніх учителів іноземної мови, є показником їх професійної підготовки і поєднує в собі основні складники підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі (мотиваційного, когнітивного та операційно-діяльнісного).

У дослідженні уточнено сутність таких понять як «проект» під яким розуміємо навчально-пізнавальну творчу діяльність партнерів, які мають спільну проблему, мету, способи діяльності, узгоджені методи, спрямовані на досягнення загального результату у процесі сумісної діяльності; «проектна діяльність» – спільна діяльність викладачів та студентів, що має загальну мету, узгоджені форми діяльності, направлені на досягнення загального результату в процесі цілепокладання, планування та здійснення проектів.

Визначено критерії готовності майбутніх учителів іноземної мови до організації проектної діяльності в початковій школі з відповідними показниками, а саме: мотиваційний з показниками (наявність пізнавального інтересу до проектної діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі; сформована усвідомлена потреба в розробці та реалізації проектів на уроках англійської мови у початковій школі; сформованість цілей власної проектної діяльності; наявність високого рівня сприйнятливості до нововведень в початковій школі; усвідомлене та вмотивоване навчання та самоосвіта у галузі впровадження проектної технології; бажання організовувати проектну діяльність на уроках іноземної мови в початковій школі), когнітивний з показниками (знання про суть та специфіку проектної діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі, їх види та ознаки; знання про суть педагогічного проектування та логіки побудови його етапів; знання про необхідність використання проектної діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі), операційно-діяльнісний (уміння формулювати проблему проекту та відповідно до неї мету; уміння аналізувати результати проектної

діяльності учнів; уміння оцінювати проекти учнів відповідно до логіки побудови їх етапів; прогнозування результатів проектування, його позитивних та можливих негативних сторін; проектно-технологічні вміння; здатність доцільно використовувати проектну діяльність у початковій школі; володіння різноманітними формами і методами проектно-технологічної діяльності.). На основі визначених критеріїв та показників схарактеризовано рівні сформованості готовності майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі: низький, середній, високий.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми. Проблема підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі має перспективи для подальшого дослідження. Зокрема, це удосконалення навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів іноземної мови до проектної діяльності в початковій школі, вивчення зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів іноземної мови до організації та використання проектної діяльності тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>